

Pracovná skupina pre Spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP), 13. septembra 2021

Predseda Henri Brichart (FR).

Politická dohoda o nariadení o strategických plánoch SPP: prezentácia Benceho Majora (DG AGRI), výmena názorov

Bence Major najprv pripomenul hlavné prvky reformy SPP, ktorá je podľa neho modernejšia, zelenšia, flexibilnejšia a spravodlivejšia. V júli 2021 sa dosiahla politická dohoda, plénum Európskeho parlamentu by o nej malo hlasovať v novembri a potom začne EK pripravovať sekundárnu legislatívu, ktorá by mala byť predložená do konca tohto roka.

Za veľkú zmenu súčasnej reformy označil prijatie nového modelu vykonávania, keď bude na členských štátoch, aby definovali svoje environmentálne a iné ciele. EK si od tohto prístupu sľubuje pozitívne výsledky, ktoré majú byť dosiahnuté prostredníctvom:

- spravodlivejšej SPP, ktorá zahŕňa:
 - novú definíciu skutočného poľnohospodára
 - povinnosť analyzovať prerozdelenie finančných prostriedkov v prospech malých fariem a povinné prerozdelenie podpory príjmov v prospech malých fariem
 - dobrovoľné zastropovanie
 - minimálne 85 % vnútornej konvergencie do roku 2026
- generačnej obmeny
 - vyššia podpora mladých poľnohospodárov vstupujúcich do odvetvia
 - na ich podporu musí byť použitá čiastka zodpovedajúca aspoň 3 % I. piliera členského štátu (môže byť poskytnutá ako podpora príjmu, investičná podpora alebo podpora na zahájenie činnosti v rámci II. piliera)
- sociálnej dimenzie SPP
 - prvýkrát v histórii SPP budú platby SPP spojené s dodržovaním práv zamestnancov
 - pracovné orgány v členských štátoch budú raz ročne informovať poľnohospodárske platobné agentúry o výsledkoch vlastných kontrol
 - platobné agentúry pristúpia k zníženiu platieb poľnohospodárov, pokiaľ sa zistí porušenie pracovných podmienok
- zelenšej SPP
 - súlad s Európskou zelenou dohodou
 - prístup založený na potrebách a dosahovaní výsledkov v riešení klimatických a environmentálnych cieľov
- posilnenej podmienenosti
 - vylepšenie súčasných požiadaviek, napr. striedanie plodín

- zrušenie niektorých požiadaviek, napr. identifikácia zvierat
- nové podmienky, napr. ochrana mokradí a rašelinísk
- ekoschém
- členské štáty pripravujú zoznam ekoschém na základe svojich potrieb, bude zaistená flexibilita
- minimálna alokácia 25 % rozpočtu I. piliera SPP
- dvojročné zaškoľovacie obdobie s väčšou flexibilitou predchádzania stratám
- ročné alebo viacročné záväzky
- podpora prostredníctvom platieb za dobrovoľné akcie, ktoré budú nad rámcom podmienenosti
- podpory pre rozvoj vidieka
- zjednodušená ponuka súčasných 20 opatrení na rozvoj vidieka a 64 podopatrení bude zredukovaných do 8 typov intervencií
- vyššie členenie zelených prostriedkov (35 %)
- súladu s Európskou zelenou dohodou
- strategické plány SPP budú musieť prispieť k ambíciám stanoveným v Zelennej dohode
- sektorálnej intervencie
- súčasť strategických plánov SPP
- minimálne 15 % finančných prostriedkov v odvetví ovocia a zeleniny bude vynaložených na opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy
- možnosť špecializovaných akcií v iných sektoroch
- podpory znalostí, výskumu a inovácií
- rozvoj výskumu, zdieľania znalostí a inovácií je zásadný pre udržateľné poľnohospodárstvo
- v rámci programu Horizont Európa (2021-2027) bude na potraviny, životné prostredie, poľnohospodárstvo a biohospodárstvo vyčlenených 9 mld. eur
- znalosti a inovácie sú prierezovým cieľom všetkých strategických plánov SPP

DE reprezentant označil za pozitívne zrušenie sankcií v kontexte identifikácie a registrácie zvierat, negatívne však ohodnotil značný nárast byrokracie súvisiacej so sociálnou podmienenosťou, ktorý odmietol nazvať avizovaným zjednodušením SPP. Ďalej upozornil na konflikt kompetencií nastavení ekoschém v I. pilieri federálnou DE vládou a AEKO opatrení v II. pilieri spolkovými vládami. Ďalej žiadal o vysvetlenie, čo EK považuje za sekundárnu plodinu pri GAEC 8 a pri GAEC 9 žiadal o potvrdenie 3 možností.

DK reprezentantka upozornila, že poľnohospodári sa musia pripravovať na nové opatrenia bez toho, aby poznali presné detaily a spôsoby vykonávania.

RO reprezentantka podporila prehlásenie DE reprezentanta, že nová SPP neprináša žiadne zjednodušenie.

ES (ASAJA) reprezentant informoval, že ekoschémy a alokácia 25 % I. piliera spôsobujú veľké obavy. Ďalej upozornil na špecifiká štátov, ako sú ES alebo DE, kde majú významnú

úlohu regióny a kde je potreba zaistiť synergiu medzi ekoschémami I. piliera a regionálnymi opatreniami II. piliera. Takisto upozornil na riziko vzniku niekoľkých rôznych SPP v jednotlivých členských štátoch.

ES (Coops) reprezentant zmenil odporúčanie Komisie týkajúce sa možných ekoschém pre všetky štáty, ktoré bolo zverejnené pred publikovaním štúdie JRC o dopadoch plnenia cieľov stratégií F2F a v oblasti biodiverzity a ktorej závery sú v súlade so zisteniami amerického ministerstva poľnohospodárstva (USDA) – t. j. predstavujú pokles produkcie, navýšenie výrobných nákladov a pokles príjmov poľnohospodárov v EÚ.

Zástupca DG AGRI v reakcii odpovedal, že pri nastavení GAEC 8 členské štáty navrhnu, čo rozumejú pod sekundárnou plodinou, Komisia vypracuje vysvetľujúci dokument k ekoschémam a GAEC k základnému legislatívnemu aktu pre všetky členské štáty, ďalší písomný materiál bude poskytnutý počas CDG. Viac detailov k otázkam o ekoschémach a štandardoch GAEC neuviedol, iba povedal, že členské štáty budú môcť navrhnúť a obhájiť pravidlá, ktoré povedú k požadovanému cieľu. K štúdii JRC uviedol, že nebude mať žiadny dopad na podobu delegovaného aktu Komisie. Ešte nie je jasné, či bude len jeden akt alebo viacero delegovaných aktov, to je aktuálne predmetom diskusií.

Politická dohoda o nariadení o spoločnej organizácii trhov (CMO): hlavné výsledky a prezentácia Michaela Scannella (DG AGRI)

Michael Scannell (DG AGRI) referoval o dosiahnutí dohody o CMO v júni 2021, zásadné je podľa neho, že pri novej SPP je zachovaná trhovú orientácia (nebude centrálna riadená z Bruselu). Prioritou Komisie je podporovať poľnohospodárov prostredníctvom opatrení v I. a II. pilieri a ponechať mimoriadne trhové opatrenia ako doplnkové. Za pozitívne v celom procese označil dosiahnutie dohody premiérov a lídrov EÚ ohľadom Viacročného finančného rámca (VFR), čo signalizuje ich vôľu náležite financovať SPP bez toho, aby došlo k zásadným škrtom v súvislosti s brexitom. Na druhej strane, novú SPP čakajú nové výzvy v podobe Európskej zelenej dohody a jej stratégií ako odpoveď na klimatickú zmenu. Je potrebné znížiť dopad ľudských aktivít na klímu, prejsť k udržateľnejším praktikám a aj SPP musí prispieť znížením emisií uhlíka a súčasne sa negatívnym dopadom sama prispôbiť. Takisto je potrebné vysporiadať sa s dopadmi pandémie Covid-19. Najväčšou prioritou v rokovaní Európskeho parlamentu bolo rozšírenie zoznamu produktov spôsobilých na verejnú intervenciu aj na odvetvie cukru, a to z dôvodu zložitej situácie a trhu v posledných rokoch, ale aj kvôli presadzovaniu znižovania obsahu cukru v potravinách a nápojoch. Nakoniec odvetvie cukru na zoznam zaradené nebude, ale na základe správy, ktorá bude dokončená v nadchádzajúcich mesiacoch, bude rozhodnuté o prípadnom posilnení existujúcich opatrení na posilnenie odolnosti odvetvia cukru na trhu. Podobne komplikované boli debaty o opatrení súkromného skladovania – zoznam spôsobilých produktov bol nakoniec rozšírený o stolové olivy. Diskusie sa viedli aj ohľadom nástrojov na riadenie rizík a krízové rezervy. Opatrenie v prípade kríz by mali byť použité iba vo výnimočných prípadoch. Takisto Komisia zamietla požiadavku Parlamentu o navýšenie rozpočtu z dôvodu súčasného nevyhnutného zníženia prostriedkov I. piliera. Parlament požadoval rozšírenie článku 220 týkajúceho sa poskytovania podpory v prípade vypuknutia nákaz hospodárskych zvierat aj na rastliny –

odteraz sa táto možnosť bude týkať aj chorôb u ovocia a zeleniny. V rokovaníach o CMO sa často zdôrazňovalo, že treba zaistiť rovnakú úroveň pri dovozoch do EÚ z tretích krajín. Parlament navrhol pozmeňovací návrh, podľa ktorého by malo byť možné zakázať dovozy, ktoré nespĺňajú pravidlá EÚ ohľadom MLR pesticídov, tento návrh však neprešiel. FR už avizovala, že to bude vysokou prioritou nadchádzajúceho FR predsedníctva. Časť CMO sa týkala špecificky vinohradníctva – predĺženia povoľovania vysádzania révy do roku 2045, možností týkajúcich sa čiastočne dealkoholizovaných a dealkoholizovaných vín, pozmenený je aj článok 81 týkajúci sa zakázaných odrôd révy.

IT reprezentantka ocenila zachovanie trhovej orientácie SPP s tým, že Confagricoltura podporuje liberálny prístup. Upozornila, že poľnohospodárska produkcia v EÚ bude stále viac a viac klesať, zatiaľ čo svetová populácia porastie. V tomto kontexte znova spomenula závery štúdie JRC.

ES reprezentant ocenil zavedenie nových modelov v odvetví ovocia a zeleniny, kriticky sa ale vyjadril k skutočnosti, že od roku 2023 začnú platiť nové pravidlá SPP, ale nezmenia sa podmienky pre dovozy z tretích krajín, preto fakticky začnú platiť dvojité štandardy, čo stavia EÚ producentov do nevýhody.

PL reprezentant sa zaujímal, kto bude poľnohospodárom kompenzovať straty spôsobené novými požiadavkami.

IT reprezentant upozornil, že podobne ako v DE a ES je aj v IT problém nastavenia politiky na národnej a regionálnej úrovni.

Zástupca DG AGRI v reakcii odpovedal, že pozná závery štúdií JRC aj USDA, ale treba si uvedomiť, že nepristúpiť k žiadnej akcii by predstavovalo ešte väčšie riziko. Pokiaľ má byť potravinové zabezpečenie EÚ brané vážne, tak sa poľnohospodárstvo musí posunúť k udržateľnejším postupom, na čo je určená práve stratégia F2F. Poľnohospodárom navyše budú poskytnuté prostriedky na potrebné investície, Komisia bude podporovať znalosti, výskum, atď. Potravinové zabezpečenie nie je pre Komisiu téma na rokovanie, zaistenie dostatku bezpečných potravín je nevyhnutné, preto Komisia okrem oznámenia o zabezpečení potravín pripraví aj legislatívny návrh pre udržateľné potravinové systémy, ktorý zaručí, že všetky politiky budú musieť zohľadňovať túto udržateľnosť. Ku kritike odlišných štandardov pri dovozoch z tretích krajín uviedol, že Komisia si je vedomá tohto rizika, preto bude prijatý rad paralelných iniciatív, pričom Komisia musí rešpektovať svoj právny rámec a existujúce záväzky. EÚ bude veľmi ambiciózna vo svojich cieľoch, ale očakáva, že tento príklad budú nasledovať aj ostatní obchodní partneri.